

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za politički sistem,
pravosuđe i upravu
Broj: 23-2/15-6/7
EPA 830 XXV
Podgorica, 10. jun 2015. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

PODGORICA

Na osnovu čl. 69 i 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, sa 92. sjednice, održane 4. juna 2015. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ SA KONSULTATIVNOG SASLUŠANJA POVODOM PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU

Na 92. sjednici Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, održanoj 4. juna 2015. godine, realizovano je Konsultativno saslušanje povodom Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, sa naučnim i stručnim konsultantima, predstavnicima državnih organa i predstavnicima NVO sektora.

Sjednici su u ime predstavnika predlagača prisustvovali: Zoran Pažin, ministar pravde i Nataša Radonjić, načelnica Direkcije za organizaciju pravosuđa u Ministarstvu pravde.

Ispred Radne grupe koja je učestvovala u pripremi teksta Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, sjednici Odbora su prisustvovali:

- Branka Lakočević, predsjednica Upravnog suda Crne Gore;
- Radule Kojović, sudija Vrhovnog suda;
- Veselin Vučković, zamjenik Vrhovnog državnog tužioca;
- Drago Radulović, profesor Pravnog fakulteta u Podgorici, Univerzitet Crne Gore;
- Branislav Lutovac, advokat;
- Dragan Šoć, advokat;
- Radovan Ljumović, rukovodilac Odjeljenja za planiranje, razvoj i analitiku unaprjeđenja rada i razvoja u Upravi policije;
- Milorad Marković, predstavnik nevladinih organizacija.

U ime predstavnika državnih organa, sjednici su prisustvovali:

- Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac;
- Đurđina Ivanović, specijalna tužiteljka za borbu protiv organizovanog kriminala, Vrhovno državno tužilaštvo;

- Nikola Medojević, predstavnik Advokatske komore Crne Gore.

Takođe, prisustvovao je Slobodan Martinović, asistent na Fakultetu za državne i evropske studije, FDES.

Sjednici Odbora su prisustvovali i predstavnici nevladinog sektora:

- Boris Marić, Centar za građansko obrazovanje;
- Dina Bajramspahić, Institut alternativa;
- Milan Radović, Građanska alijansa;
- Vanja Čalović, Mreža za afirmaciju nevladinog sektora, MANS;
- Dalibor Tomović, Akcija za ljudska prava.

Konsultativno saslušanje je otvorila poslanica Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora, koja se zahvalila učesnicima skupa na odzivu i istakla važnost organizovanja istog. Takođe, zahvalila se Institutu alternativa, koji je ukazao na potrebu da se na ovaj način razmotri Predlog zakona kako bi se razjasnile dileme koje su se u javnosti otvorile na ovu temu. Imajući u vidu navedeno, Odbor je, bez obzira na predviđene rokove, pozvao predstavnike svih relevantnih institucija koje će primjenjivati, i koje primjenjuju Zakonik o krivičnom postupku kako bi dali svoje mišljenje i sugestije u odnosu na predloženi akt.

Poslanica Snežana Jonica, u daljem izlaganju, je ukazala na konkretne dileme koje su se čule u javnosti, a odnose se na sljedeća pitanja:

- da li je koncept tužilačke istrage dao rezultate u dosadašnjoj primjeni u praksi.
- na dosadašnje efekte primjene mjera tajnog nadzora, tj. da li iste postaju jedini način pribavljanja dokaza i da li je u tom dijelu rađena analiza, uz napomenu da je već tražena informacija od Ministarstva pravde.
- da li su aktuelni kapaciteti dovoljni da na adekvatan način primjenjuju mjere tajnog nadzora,
- da li će sporazum o priznanju krivice, u datom opsegu, donijeti bolje ili gore rezultate;
- da li će se predloženim aktom konačno podijeliti odgovornost za kvalitet optužnica između sudova i tuzilastva;
- sto je povod za nova rješenja kojima se daju istražna ovlašćenja poreskim i carinskim službama i kako će to da izgleda u praksi;
- da li mijenjamo zakon da bi nadležnim institucijama olakšavali da rade svoj posao zato što je lakše promijeniti zakon nego napraviti promjene u institucijama koje primjenjuju zakon.

Predstavnik predlagača, Zoran Pažin, ministar pravde, pohvalio je inicijativu da se na ovaj način održi rasprava o predmetnom zakonu. U uvodnoj riječi, podsjetio je da je 2009. godine urađen ozbiljan zaokret unutar krivično-pravnog sistema Crne Gore uvođenjem tužilačke istrage. Vlada Crne Gore je, tim povodom, napravila Plan i obrazovala Komisiju za praćenje implementacije ZKP-a koja je sačinila izvještaj. Takođe, naglasio je da je intencija predlagača zakona bila dalje unaprjeđenje sistema efikasnog vođenja krivičnog postupka, posebno kada su u pitanju korupcija i organizovani kriminal, ali i da se zaštiti i unaprijedi dostignuti nivo zaštite ljudskih prava i sloboda. Nadalje, ministar pravde je istakao da je izvršena izmjena načela legaliteta krivičnog gonjenja, na način što je precizirano da se državni tužilac obavezuje da preduzme krivično gonjenje kad postoji osnov sumnje da je određeno lice učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti. Takođe, Predlogom zakona

se uvode dva nova člana kojima se propisuju definicije početka krivičnog postupka i momenti nastupanja ograničenja određenih prava usljed vođenja krivičnog postupka.

Kada su u pitanju mjere tajnog nadzora, ministar Pažin se saglasio da je potrebno napraviti sveobuhvatnu analizu i iznijeti statističke podatke o primjeni istih. S tim u vezi, naglasio je da su predložene nove mjere tajnog nadzora, kao što su: presrijetanje, prikupljanje i snimanje računarskih podataka, pružanje simuliranih poslovnih usluga ili sklapanje simuliranih pravnih poslova i osnivanje fiktivnog privrednog društva. Predstavnik predlagača je u daljem izlaganju naglasio da je Tužilaštvo stranka u postupku, kao i da je dobilo nadležnost da upravlja izuzetno važnom fazom krivičnog postupka, te da mora imati specifične nadležnosti kako bi koncept tužilačke istrage bio efikasan.

Ivica Stanković, Vrhovni državni tužilac, u uvodnoj riječi, osvrnuo se na koncept tužilačke istrage i njegovu dosadašnju primjenu u praksi navodeći da se isti, za sada, nije pokazao lošiji od istrage koju je vodio sud, iako je to zahtijevalo velike promjene u svim oblastima. U odnosu na predložene izmjene ZKP-a i glavne primjedbe koje se tiču mjera tajnog nadzora, saopštio je da je poznato da postoji velika društvena opasnost od organizovanog kriminala, te da se do sada više pažnje posvećivalo represiji nego prevenciji i zbog toga često pribjegavalo širenju policijskih i tužilačkih ovlašćenja, pa se na neki način pristajalo i na kršenje ljudskih prava, kao jednu vrstu kolateralne štete u toj borbi. Međutim, činjenica je da se ne smije olako odustati od principa koji čine temelje savremenog krivičnog prava i pravne države. Kada su u pitanju predložene odredbe, Vrhovni državni tužilac je naveo da je u članu 7, vezano za izuzeće predsjednika suda, uočio da protiv rješenja za izuzeće nije dozvoljena žalba. Kada je riječ o članu 10, naveo je da je sporna norma da savjetnik preduzima radnje u postupku, a da zapisnik o sprovedenoj radnji potpisom ovjerava državni tužilac. Naime, u tom dijelu nije jasno na koji način će državni tužilac utvrditi kvalitet takvog postupka od strane savjetnika. Vezano za član 69 stav 8, postavio je pitanje zašto rukovodilac državnog tužilaštva nije opredijeljen da odlučuje o postavljenju branioca po službenoj dužnosti do podizanja optužnice, već je propisano da to radi nadležni državni tužilac. U tom dijelu, objasnio je da postoje primjedbe da se favorizuju određeni advokati, a ovako bi se to radilo po redosljedu sa spiska. Na kraju, Vrhovni državni tužilac je istakao da bi bilo dobro odrediti rok u kojem je tužilac dužan postupiti od momenta kad stigne krivična prijava, tj. rok za postupanje po krivičnim prijavama. Takođe, u članu 75 stav 9 trebalo bi precizirati ko podnosi zahtjev za zaštitu zakonitosti.

Član Radne grupe, adv. Branislav Lutovac, u svojoj riječi, naveo je da je strankama data dominantna uloga u postupku, dok je sud lociran na poziciju arbitra. Pored toga, mišljenja je da je Zakonikom o krivičnom postupku braniocima uskraćeno pravo žalbe na rješenje o sprovođenju istrage, pravo prigovora na optužnicu i ukinut je vanredni pravni lijek - zahtjev za preispitivanje pravosnažne presude. S tim u vezi, predložio je da u tekst predloga zakona uđe odredba koja se odnosi na jednakost u postupanju, kako bi sud bio dužan da stranke i braniocima tretira na jednak način i da svakoj od strana pruži jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu. Takođe, njegov predlog je i da se propiše da neposredno prije prvog saslušanja osumnjičenog branilac ima pravo da pročita krivičnu prijavu, zapisnik o uviđaju i nalaz i mišljenje vještaka. Advokat Lutovac je naveo da bi trebalo mijenjati i odredbe koje se odnose na dokazne predloge branioca, kao i da se vrati prigovor na optužnicu. Nadalje, kada je u pitanju vještačenje,

istakao je da branioci nemaju pravo da izvode vještačenje, te da ni to, prema njegovom mišljenju, nije pravično rješenje. Kao važno, naglasio je da bi trebalo ukinuti optuženičku klupu, jer je to kršenje pretpostavke nevinosti, kao i da bi trebalo da branilac, odmah nakon završetka glavnog pretresa, može dobiti zapisnik. Kada je riječ o glavnom pretresu, naveo je da bi trebalo uvesti direktno, unakrsno i dodatno ispitivanje svjedoka. Na kraju, iznio je primjedbe povodom odredaba koje se odnose na ograničenje prava na uvid u spise predmeta.

Đurđina Ivanović, specijalna tužiteljka za borbu protiv organizovanog kriminala, u svojoj riječi, navela je da nije saglasna sa primjedbama koje se odnose na mjere tajnog nadzora i da predložene izmjene nijesu previše nove u odnosu na postojeća rješenja. Kada je riječ o pitanjima dužine trajanja navedenih mjera i organa koji su nadležni da odlučuju o primjeni istih, mišljenja je da su predložena rješenja dobra i da predloženi rok od 18 mjeseci ne znači da će se mjere uvijek primjenjivati toliko dugo. S tim u vezi, navela je da nove mjere ne predstavljaju drastično zadiranje u ljudska prava.

Nikola Medojević, predstavnik Advokatske komore Crne Gore, u svojoj riječi, saglasio se sa činjenicom da su smanjena ovlaštenja advokatima, te da su pojedina rješenja protivna načelima zakonika. U svom izlaganju, osvrnuo se na član 438, navodeći da predloženo rješenje anticipira kao zakonitu situaciju kada je nesumnjivo da su prava okrivljenom povrijeđena, a on nema mogućnost da podnese pravni lijek samo zato što mu je izrečena kazna zatvora u trajanju manjem od godinu dana. Takođe, jedna od primjedbi Nikole Medojevića bila je vezana za član 203b, koji se odnosi na uskraćivanje prava na uvid u spise predmeta u izviđaju ili istrazi. S tim u vezi, predložio je brisanje ovog člana, iz razloga što je u suprotnosti sa načelom istine i pravičnosti. Kada je riječ o predlogu da zauzetost branioca u drugom predmetu nije opravdan razlog nedolaska na glavni pretres, već da je isti dužan obezbijediti zamjenu iz reda advokata, mišljenja je da ga treba mijenjati jer ne odgovara realnosti. Na kraju, istakao je da smatra greškom predloženu odredbu da će se privremeno oduzeti predmeti ili imovinska korist vratiti ako bude donijeta pravosnažna oslobađajuća presuda ili presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe.

Predstavnik Fakulteta za državne i evropske studije, Slobodan Martinović, u svom izlaganju, posebno se osvrnuo na zahtjev za izuzeće, istakavši da prilikom rješavanja ovog pitanja treba predvidjeti posebnu žalbu na rješenje ili taksativno nabrojati razloge zbog kojih se ne može podnijeti zahtjev za izuzeće.

Izvršna direktorica MANS-a, Vanja Čalović, izdvojila je sporazum o priznanju krivice koji se može zaključiti za sva krivična djela, kao najproblematičniji dio u izmjenama Zakonika, smatrajući nedopustivim da u Zakoniku nije eksplicitno navedeno da se po istom ne može dogovoriti kazna ispod zakonom propisanog minimuma. S tim u vezi, postavila je pitanje članovima Radne grupe šta ih je opredijelilo za ovakvo rješenje. Kada je riječ o mjerama tajnog nadzora, Čalović smatra bitnim da Odbor dobije informacije o dosadašnjem korišćenju ovog instituta, kao i o broju slučajeva u kojima su se presude zasnivale na dokazima pridobijenim korišćenjem mjera tajnog nadzora. Komentarišući član 26 Predloga zakona, koji se odnosi na produženje roka za primjenu mjera tajnog nadzora, istakla je da je u tom slučaju sporno pitanje sudske zaštite. Vezano za pritužbe na rješenje o odbacivanju krivične prijave, mišljenja je da treba omogućiti svim podnosiocima krivičnih prijava da upute pritužbu i da treba odrediti rok u kojem Državno tužilaštvo mora odlučiti o toj pritužbi. Na kraju svog izlaganja, a vezano za oduzimanje imovinske koristi, naglasila je da je potrebno

eksplicitno propisati obavezu državnom tužiocu da pokrene postupak za određivanje privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi, čim se za to steknu propisani uslovi.

Boris Marić, predstavnik Centra za građansko obrazovanje, u svom izlaganju, takođe se osvrnuo na sprovođenje mjera tajnog nadzora, kao i na značaj detaljnog regulisanja ovog instituta. Pored toga, izrazio je zadovoljstvo povodom uvođenja člana kojim se precizira početak krivičnog postupka, iznoseći mišljenja da bi trebalo precizirati i kada se krivični postupak završava.

Predstavnica Instituta alternativa, Dina Bajramspahić, u svojoj riječi, istakla je da je u Predlogu zakona posebno primjetna tendencija, i to u članovima 31 i 37, da se uvećaju ovlašćenja državnih tužilaca i time ojača njihova uloga rukovodilaca istraga, na uštrb ovlašćenja sudija za istragu. Kada je riječ o mjerama tajnog nadzora, naglasila je da Institut alternativa, u načelu, nije protiv proširivanja istih, navodeći da državni organi u dosadašnjoj praksi nijesu uložili napor da unesu više odgovornosti i transparentnosti u ovoj oblasti. Takođe, iznijela je dilemu povodom produženja roka za primjenu navedenih mjera, što bi trebalo dodatno razmotriti sa aspekta efikasnosti, imajući u vidu kapacitete Uprave policije. Vezano za rok za podnošenje pritužbe, mišljenja su da bi isti trebalo produžiti sa 8 na 15 dana. Imajući u vidu posebnu osjetljivost krivičnih prijava za krivična djela iz oblasti korupcije, naglasila je da je neophodno uvesti kontrolu odbačaja ovih krivičnih prijava od strane spoljnog, nezavisnog tijela, odnosno suda. U daljem izlaganju, između ostalog, osvrnula se na članove kojima se uređuju: razlozi za izuzeće, preduzimanje radnji, pravo branioca na uvid u spise predmeta, ukidanje pritvora, odluku o troškovima, saslušanje osumnjičenog u izviđaju, određivanje pritvora u izviđaju, održavanje odloženog glavnog pretresa.

Predstavnik Građanske alijanse, Milan Radović, u svojoj riječi, takođe se osvrnuo na sporazum o priznanju krivice, istakavši da treba eksplicitno navesti krivična djela koja se ne bi mogla podvesti pod ovaj okvir, prije svega misleći na ratne zločine i teška ubistva. Vezano za član 16 Predloga zakona, naglasio je da su data široka ovlašćenja službenicima da izvrše pretres stana i da treba uvesti određenu vrstu revizije postupanja službenika u ovakvim situacijama. Vezano za član 90, kojim se reguliše postupak za određivanje privremenog oduzimanja predmeta, mišljenja je da je potrebno definisati koja je vrijednost predmeta. Takođe, naveo je da je suviše produžavati policijski pritvor na tri dana, jer se na taj način može doći u situaciju da se tim licima povrijede osnovna prava. Na kraju izlaganja, komentarišući član 47, istakao je da bi trebalo dati mogućnost pritvorenim licima da prilikom pregleda odaberu doktora medicine po izboru.

Dalibor Tomović, predstavnik Akcije za ljudska prava, u svom izlaganju je govorio o pravu branioca na uvid u spise predmeta i upoznavanje sa sadržinom krivične prijave, iz razloga što je od velikog značaja da branilac ima pravo da izvrši uvid u prijavu kako bi mogao na odgovarajući način zastupati osumnjičenog. Takođe je govorio o širokim ovlašćenjima policijskih službenika prilikom ulaska u tuđi stan i pretresanja, upitavši zašto je problem pribaviti naredbu suda za ulazak u stan i tako spriječiti moguće zloupotrebe ovog ovlašćenja. Vezano za ukidanje pritvora, naglasio je da se predloženim rješenjem narušava autoritet suda, jer prema ovakvoj odredbi sud mora da ukine pritvor uvijek kad tužilac to zatraži. Kada je riječ o troškovima, naglasio je da bi se brisanjem ovog rješenja ugrozila efikasna zaštita prava na naknadu štete za osobu koja je bila osumnjičena, odnosno okrivljena, kada tužilac odbije zahtjev ili prosto ne odluči o istom ni nakon dva mjeseca. Dalibor

Tomović se dalje osvrnuo i na lišenje slobode i produženo zadržavanje od strane policije kao i na produženo zadržavanje od strane državnog tužioca, smatrajući da na ovaj način dolazi do značajnog snižavanja postojećeg nivoa garancije zaštite ljudskih prava.

Predsjednica Radne grupe, predsjednica Upravnog suda, Branka Lakočević, u svojoj riječi, podsjetila je članove Odbora, kao i pozvane goste, koji su bili povodi za izmjene Zakonika o krivičnom postupku i kako je tekao rad u Radnoj grupu na ovom zakonskom tekstu. Istakla je da je Radna grupa sa svih aspekata sagledala predložena rješenja, ali da ista ne daje konačna rješenja niti utvrđuje Predlog zakona, već to radi Vlada Crne Gore.

Radule Kojović, sudija Vrhovnog suda i član Radne grupe, odgovarajući na primjedbe i izlaganja prethodnih govornika, istakao je da je Radna grupa koja je radila na ovom Predlogu zakona bila široko postavljena te da su pokušali da inkorporiraju sve pristigle primjedbe i sugestije. Kada su u pitanju mjere tajnog nadzora, sudija Kojović je naveo da je u tom pravcu došlo do bitnih promjena iz razloga što su uvedene četiri nove mjere i da je najbitnija izmjena kod dužine trajanja istih, koja iznosi 18 mjeseci. S tim u vezi, ukazao je da se mjere tajnog nadzora mogu produžavati i prekidati više puta s tim da taj prekid ulazi u konačnu dužinu trajanja. Takođe, predlog evropskih eksperata je bio da se te mjere trebaju odrediti na duži period ali da prilikom svakog produženja treba voditi računa da li ima mjesta za njihovo produženje. Naime, organi koji sprovode mjere tajnog nadzora, istakao je sudija Kojović, moraju obavještavati tužioca, odnosno sud o primjeni istih, dodajući da čim se prikupe neophodni dokazi te mjere moraju obustaviti posebnom naredbom. Novim rješenjem se pruža mogućnost da državni tužilac, u svakom trenutku, po službenoj dužnosti naredi mjere tajnog nadzora, imajući u vidu da je državni tužilac taj koji vodi istragu i prikuplja dokaze. Kada je u pitanju pravo uvida u spise predmeta od strane odbrane, sudija Kojović je naveo da je u izmjenama Zakonika predviđeno da osumnjičeni odnosno okrivljeni i branilac imaju pravo uvida u spise predmeta nakon saslušanja osumnjičenog. Takođe je istakao da su, s tim u vezi dati, izuzeci u tri slučaja.

Povodom dileme da branilac nema pravo uvida u obrazloženje rješenja kojim se odbija prigovor da se izvrši uvid u spise predmeta, sudija je istakao da je to rješenje iz evropskog zakonodavstva, te da on nema ništa protiv da se isto promijeni ukoliko većina ocijeni neophodnim. U odnosu na primjedbu da se braniocu ne dopušta da se upozna sa spisima predmeta prije nego što osumnjičeni da svoju izjavu, istakao je da to nikad do sada nije bilo moguće, dodajući da sam Zakonik propisuje da će tužilac ili ovlašćeni policijski službenik koji sasluša osumnjičenog upoznati istog sa sadržinom krivične prijave. Vezano za odredbe koje se tiču pretresa, odnosno ulaska policije u stan bez naredbe suda, sudija Kojović je naveo da on ne vidi da u tom dijelu ima noviteta, osim što je u članu 83 sistematizovano sve na jednom mjestu kada policija može ući u stan bez naredbe suda. U odnosu na ukidanje pritvora, istakao je da se pritvor određuje na predlog državnog tužioca, te da je logično da, ukoliko tužilac odustane od tog predloga, da se i sam pritvor ukida. Kada su u pitanju odredbe oko produženja roka za lišenje slobode, naveo je da je taj rok produžen na 24 sata a da je rok za zadržavanje od strane državnog tužioca 48 sati. Vezano za kontrolu optužnice, istakao je da je Radna grupa bila mišljenja da ako sudi sudija pojedinac on može izvršiti tu kontrolu, a da Vijeće sudija vrši kontrolu optužnice u slučaju kada ono sudi.

Kada je riječ o krivičnoj prijavi, sudija Kojović je istakao da je Radna grupu u tom dijelu izašla u susret nevladinom sektoru i da je predloženo da podnosilac krivične prijave ima

kontrolu od strane neposredno višeg tužioca, a ne od strane suda, što je bio jedan od predloga. U vezi sa sporazumom o priznanju krivice, istakao je da ne postoje veći rezultati koji se odnose na primjenu ovog instituta, smatrajući da će ovaj institut imati veću primjenu ako se bude odnosio na sva krivična djela. Istakao je i da je stav evropskih stručnjaka da okrivljenom treba dozvoliti da bude pregledan od strane doktora po svom izboru, a ne od strane ljekara koji bude angažovan od strane državnog tužioca, što vidi kao odugovlačenje krivičnog postupka.

Veselin Vučković, zamjenik Vrhovnog državnog tužioca, učestvujući u raspravi, istakao je da je Radna grupa čiji je bio član dugo i predano radila, i da je radu prethodila sadržajna analiza postojećeg zakonskog okvira, iskustava iz prakse, rješenja u uporednom zakonodavstvu, dodajući da su tokom rada grupe konsultovana stanovišta i mišljenja i stranih eksperata. Dalje je naveo, da su u konačnom tekstu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku sadržani elementi i segmenti koje je predložila upravo Radna grupa i koji su bili osnov za dalju analizu i pristupanje izmjenama i dopunama zakonika. Vučković je na kraju svog izlaganja istakao da je norma u članu 8, koja se tiče izuzeća državnog tužioca, problematična i da se u tom dijelu može otvoriti pitanje njene ustavnosti.

Drago Radulović, profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Crne Gore i član Radne grupe, u svojoj riječi, je postavio pitanje opravdanosti čestih izmjena procesnog zakona, dodajući da se samim zakonom ne može sve precizirati i definisati, te da nešto treba urediti i podzakonskim aktima i da treba tumačiti zakon. Pored toga, ponovio je da se najznačajnije izmjene odnose na mjere tajnog nadzora, i dodao da se prilikom njihovog regulisanja u zakonodavstvu mora voditi računa o određenim pitanjima, kao i da se rešenja u ovom dijelu razlikuju od države do države. Kada je u pitanju slučajni nalaz kod mjera tajnog nadzora, naveo je da se isti može koristiti kao dokaz jedino ako je riječ o krivičnim djelima za koja se mogu narediti mjere tajnog nadzora. U daljem izlaganju, profesor je istakao da je jedna od značajnih novina pojašnjavanje odredbi o pritvoru i ukidanje pritvora. S tim u vezi, naveo je da predloženo rješenje tužioca da sudija za istragu ukida pritvor smatra kvalitetnim iz razloga što državni tužilac zna da li ima potrebe da okrivljeni ostane u pritvoru ili ne. Kada je riječ o kontroli optužnice, smatra dobrim predlog da se uvede ročište prilikom kontrole, jer se tom prilikom cijeni zakonitost i opravdanost optužnice. U vezi sa sporazumom o priznanju krivice, profesor Radulović je istakao da je novina da se njegova primjena proširuje na sva krivična djela, izazivši rezervu u tom dijelu.

Dragan Šoć, advokat i član Radne grupe koja je radila na izradi teksta predloga zakona, učestvujući u raspravi, istakao je da se mora konačno utvrditi šta to u našem sistemu ne funkcioniše, kako bi se obezbijedila odgovornost za kvalitet rada. Vežano za član 8 Predloga zakona, advokat Šoć je iznio nedoumicu u dijelu izuzeća tužioca, koji je stranka u postupku, smatrajući da se samo sudija može izuzeti. U nastavku izlaganja, ukazao je na nepreciznost u članu 16 kojim se propisuje da se pretresanje može sprovesti i bez prisustva svjedoka ako bi prisustvo pretresanju izložilo svjedoke riziku od fizičkih povreda ili ako prisustvo svjedoka nije moguće odmah obezbijediti, a postoji opasnost od odlaganja. Dalje je naveo da bi bilo potrebno tačno precizirati i definisati ko su „zviždači“, kao i „prikriiveni isljednik i saradnik“. Advokat Šoć je na kraju iznio lični stav da je predloženim izmjenama i dopunama Zakona dato više ovlaštenja državnom tužiocu u krivičnom postupku nego što bi

trebalo. Takođe je sugerisao da se uzmu u obzir izložene sugestije u cilju izrade što kvalitetnijeg procesnog zakona.

Radovan Ljumović, rukovodilac Odjeljenja za planiranje, razvoj i analitiku unaprjeđenja rada i razvoja u Upravi policije, kao član Radne grupe, u svom komentaru osvrnuo se na dileme koje su iznijete povodom normi vezanih za policijski pritvor. Tim povodom, saopštio je da zajednički cilj svih organa treba da bude ostvarivanje rezultata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, što podrazumijeva da se organima daju ona ovlašćenja koja ne stvaraju mogućnost za kršenje ljudskih prava. S tim u vezi, ukazao je na činjenicu da upravo procedure i primjena ovlašćenja podliježu sankcijama. Što se tiče mjera tajnog nadzora, odnosno trajanja istih, Ljumović je istakao da će se u praksi rijetko primjenjivati maksimalno trajanje, iz razloga što to iziskuje veliki napor i trošenje sredstava. U odnosu na koncept tužilačke istrage, sa aspekta Uprave policije, naglasio je da ima prostora da se važeće zakonske norme koje se tiču postupaka u izviđaju, tj. nadležnosti Policije i Tužilaštva unaprijede u cilju efikasnije primjene. Takođe, mišljenja je da je Policija, pored Tužilaštva, trebala da dobije znatno šira ovlašćenja, uz uvođenje instituta odgovornosti.

Milorad Marković, predstavnik NVO sektora u Radnoj grupi, saopštio je da se prilikom izrade Predloga zakona vodilo računa o cjelokupnom pravnom sistemu države i da se zakon treba tumačiti na taj način, kao i da je ispoštovan princip vladavine prava. Vezano za primjedbe koje su iznijete u odnosu na Sporazum o priznanju krivice, ukazao je na činjenicu da isti dobija konačan epilog pred sudom a ne pred Tužilaštvom. Pored toga, mišljenja je da navedeni institut može biti problematičan samo sa aspekta krivičnih djela koja trebaju da budu obuhvaćena, s tim da propisane garancije i sistem odgovornosti pružaju mogućnost zaštite. Što se tiče izuzeća sudije na glavnom pretresu, Marković je istakao da tumačenjem odredaba o osnovima za podnošenje žalbe na presudu, u okviru kojih postoje relativne povrede odredaba krivičnog postupka, se može podnijeti žalba.

Poslanica Azra Jasavić, u svom obraćanju, je istakla da je riječ o veoma važnom zakonu posebno sa aspekta njegovog cilja i trenutka donošenja. Tim povodom, posebno je naglasila da se mora napraviti balans između ciljeva koji se žele postići, a to su borba protiv korupcije i organizovanog kriminala na visokom nivou, i zaštite elementarnih prava i sloboda građana. U daljem izlaganju se osvrnula na odredbe koje su vezane za uvid u spise predmeta, smatrajući da nijesu problematične, i da je članom 35 Predloga zakona data mogućnost da nakon potvrđivanja optužnice okrivljeni i branilac imaju pravo na uvid u spise predmeta u cjelini. U odnosu na mjere tajnog nadzora, poslanica Jasavić je podsjetila da su iste uvedene još 2006. godine i da nije sporno rješenje oko trajanja i da iste sprovodi Policija po nalogu VDT-a, ukoliko se budu primjenjivale u skladu sa zakonom, da su legitimne i proporcionalne. Takođe je podržala inicijativu VDT - a da se rokovi za postupanje po krivičnim prijavama odrede što smatra napretkom.

Učestvujući u raspravi, **poslanik Veljko Vasiljević** je zatražio dodatno pojašnjenje u odnosu na rešenje kojim se uvodi obaveza oduzimanja određenih predmeta u vezi sa krivičnim djelom i onda kada krivični postupak nije završen presudom kojom se optuženi oglašava krivim.

Poslanica Danijela Marković, u svojoj riječi, osvrnula se na član 157 Predloga zakona tražeći pojašnjenje povodom nove mjere tajnog nadzora koja se odnosi na ulazak u

prostorije radi tajnog fotografisanja i video i audio snimanja u prostorijama, smatrajući istu spornom iz razloga što se krši pravo na privatnost i porodicu koje je Ustavom zagarantovano.

Kada je riječ o mjerama tajnog nadzora i kršenju prava na privatnost, **Veselin Vučković, zamjenik Vrhovnog državnog tužioca, u svom odgovoru**, saopštio je da se prilikom izricanja istih, prije svega, moraju ispuniti zakonski osnovi propisani ZKP-om. S tim u vezi, ukazao je se u pravo na privatnost „zadire“ u onoj mjeri i na način propisan ZKP-om čije su odredbe usaglašene sa međunarodnim dokumentima i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Radule Kojović, sudija Vrhovnog suda, dodatno je pojasnio pitanje oduzimanja određenih predmeta u vezi sa krivičnim djelom i onda kada krivični postupak nije završen presudom kojom se optuženi oglašava krivim. S tim u vezi, citirao je slučajeve kada se navedeni predmeti moraju vratiti i dva izuzetka kada se neće vratiti. Kada je u pitanju mjera tajnog nadzora iz člana 157, saopštio je da se može sprovoditi u svim prostorijama i da je pomenuta mjera izmijenjena iz razloga da ne bi dolazilo do krivičnog djela nepovredivost stana. Povodom sporazuma o priznanju krivice, naglasio je da isti može zaključivati i odbrana i optužba, a da konačnu riječ daje sud, ukoliko se ispune zakonski uslovi. Takođe je naglasio da je u praksi bilo malo ovakvih slučajeva iz razloga što su postojale određene dileme, prije svega u fazi izviđaja, da li je moguće zaključiti sporazum ukoliko nema optužnice. Međutim, novim rješenjem je predviđeno da se sporazum može zaključiti od prvog dana od izvršenja krivičnog djela pa do prvog ročišta za glavni pretres. Pored toga, kada kreće u zaključivanje sporazuma, tužilac je dužan da sačini optužnicu, a konačnu odluku o sporazumu donosi sud.

Ministar pravde, Zoran Pažin, dodatno se osvrnuo na mjeru tajnog nadzora predviđenu članom 157, ističući da je protivteža uvođenju ovih mjera sadržana u članu 8 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda koji garantuje pravo na porodični i privatni život, dom i prepisku. Shodno tome, praksa Evropskog suda navodi da se pod domom ne podrazumijeva samo stambena jedinica u kojoj lice stanuje već pod određenim uslovima i poslovni prostor. Takođe, smatra veoma bitnom i činjenicu da navedeno pravo ne spada u apsolutna prava već u derogabilna prava tj. prava uslovljena u značajnoj mjeri.

Zamjenica predsjednika Odbora, poslanica Snežana Jonica, zahvalila se svima koji su se odazvali pozivu na konsultativnu raspravu i dali doprinos boljem sagledavanju i razumijevanju predloženih normi ovako važnog zakona kakav je ZKP, uz podsjećanje da će Odbor sačiniti izvještaj koji će biti upućen Skupštini Crne Gore.

Nakon sprovedenog konsultativnog saslušanja povodom PREDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu utvrdio je sljedeće:

OCJENE I STAVOVE

1. Odbor smatra da je neophodno nastaviti sa reformom krivičnog zakonodavstva, koja mora biti zasnovana na sveobuhvatnoj analizi primjene materijalnih i procesnih zakona u ovoj oblasti.

2. Takođe, potrebno je pripremiti i dostaviti Odboru analizu efekata uvođenja instituta tužilačke istrage, sa posebnim osvrtom na slabosti i nedostatke u primjeni u ovoj fazi.
3. Potrebno je pripremiti i dostaviti Odboru analizu primjene sporazuma o priznanju krivice, instituta odloženog gonjenja i mjera tajnog nadzora u periodu od donošenja novog Zakonika o krivičnom postupku.

Za izvjestioca Odbora, na sjednici Skupštine, određena je poslanica Snežana Jonica, zamjenica predsjednika Odbora.

Zamjenica predsjednika Odbora

Snežana Jonica

Snežana Jonica